

Na podlagi 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na 28. seji dne 13. decembra 2021 ob obravnavi točke z naslovom »**PREDLOG NAČRTA UKREPOV LJUBLJANA. DOSTOPNA VSEM. ZA MESTO, DOSTOPNO OSEBAM Z OVIRANOSTMI IN STAREJŠIM, ZA OBDOBJE OD 2021 DO 2025**« sprejel naslednji

SKLEP

Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme predlog Načrta ukrepov *Ljubljana. Dostopna vsem. za mesto, dostopno osebam z oviranostmi in starejšim, za obdobje od 2021 do 2025.*

Št. 129-1/2021-19
Ljubljana, 13. decembra 2021

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Zoran Janković', written over the printed name.

Načrt ukrepov
Ljubljana. Dostopna vsem.
za mesto, dostopno osebam z oviranostmi in starejšim,
za obdobje od 2021 do 2025

Ljubljana, avgust 2021

Kazalo

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC (PO ABECEDNEM VRSTNEM REDU)	3
I. UVOD.....	4
II. CILJI NAČRTA Z REDNIMI NALOGAMI/ AKTIVNOSTMI IN DODATNIMI UKREPI MESTNE OBČINE LJUBLJANA ZA NJIHOVO URESNIČEVANJE	6
CILJ 1: Sodelovanje, participacija in vključenost oseb z oviranostmi in starejših v načrtovanje in izvajanje nalog lokalne skupnosti	6
Redne naloge/aktivnosti MOL.....	6
Dodatni ukrep MOL	6
CILJ 2: Zagotavljanje dostopnosti informacij in komunikacij ter ozaveščanje za strpnejša medsebojna ravnanja in razumevanje pomena dostopnosti mesta za vse.....	6
Redne naloge/aktivnosti MOL.....	6
Dodatni ukrepi MOL	8
CILJ 3: Zagotavljanje dostopnosti javnih (zelenih in prometnih) površin	10
Redne naloge/aktivnosti MOL.....	10
Dodatni ukrepi MOL	11
CILJ 4: Zagotavljanje dostopnosti zgradb in prostorov v javni rabi ter dostopnih občinskih najemnih stanovanj	11
Redne naloge/aktivnosti MOL.....	11
Dodatni ukrepi MOL	12
CILJ 5: Zagotavljanje dostopnosti javnega prevoza potnikov in alternativnih možnosti za prevoze.....	13
Redne naloge/aktivnosti MOL.....	13
Dodatni ukrepi MOL	13
CILJ 6: Zagotavljanje aktivnosti, programov in storitev za podporo in krepitev socialne vključenosti oseb z oviranostmi in starejših v življenje mesta.....	14
Redne naloge/aktivnosti MOL.....	14
Dodatni ukrepi MOL	15
III. POVZETEK DODATNIH UKREPOV IN POROČANJE O NJIHOVI IZVEDBI	17

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC (po abecednem vrstnem redu)

AN LOMI	Akcijski načrt Ljubljana – občina po meri invalidov
AN SPL	Akcijski načrt Starosti prijazna Ljubljana
ČS MOL	četrtna skupnosti Mestne občine Ljubljana
DCA	dnevni centri aktivnosti za starejše
JP MOL	javna podjetja Mestne občine Ljubljana
JP Voka Snaga	Javno podjetje Vodovod Kanalizacija Snaga d.o.o.
JSS MOL	Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana
JZ MOL	javni zavodi Mestne občine Ljubljana
KŽ OOJ	Kabinet župana Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Odsek za odnose z javnostmi
LPP	Javno podjetje Ljubljanski potniški promet, d.o.o.
MOL	Mestna občina Ljubljana
MS MOL	Mestni svet Mestne občine Ljubljana
MR	Mestno redarstvo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
MU MOL	Mestna uprava Mestne občine Ljubljana
OGDP	Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
OZSV	Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
RKS OZ	Rdeči križ Slovenije – Območno združenje
SMU	Sekretariat mestne uprave Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
SMU CI	Sekretariat mestne uprave Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Center za informatiko
SOAKO	Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir Mestne občine Ljubljana
SRPI	Služba za razvojne projekte in investicije Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
STIC	Slovenski turistično informacijski center
SVSO	Svet za vprašanja starejših občanov v Mestni občini Ljubljana
TIC	Turistično informacijski center Ljubljana
TL	javni zavod Turizem Ljubljana
TTVS	talni taktilni vodilni sistem za slepe in slabovidne

I. UVOD

Načrt ukrepov *Ljubljana. Dostopna vsem.* za mesto, dostopno osebam z oviranostmi in starejšim, za obdobje od 2021 do 2025 (v nadaljnjem besedilu: Načrt ukrepov *Ljubljana. Dostopna vsem.*) pomeni nadaljevanje načrtovanja ukrepov za izboljšanje dostopnosti Ljubljane osebam z oviranostmi in starejšim, kar smo v preteklih letih vodili ločeno, z akcijskimi načrti Ljubljana – občina po meri invalidov in akcijskimi načrti Starosti prijazna Ljubljana.

Namesto termina invalid, ki je uveljavljen v pravnih besedilih, zlasti v zakonodaji, uporabljamo v tem načrtu izraz *oseba z oviranostmi*, saj je na osebni ravni manj označujoč in bolj poudarja ovire, s katerimi se posamezniki ce s posebnimi osebnimi okoliščinami (ne le osebe s statusom invalidnosti po veljavni zakonodaji, pač pa na primer tudi starši z otroškimi vozički, osebe z začasnimi omejitvami gibanja ali sporazumevanja zaradi poškodb...) srečujejo v (grajenem) okolju ter v odnosu in komunikaciji z drugimi ljudmi.

Z izrazom *starejši* v tem načrtu ne naslavljamo le oseb starejših od 65 let, kar je starostna meja, ki pri nas določa, kdo je po administrativnih merilih »star« in mu iz tega naslova pripadajo določene pravice. Iz različnih razprav, življenjskih situacij, statistik in raziskav izhaja, da je strogo starostno ločnico težko postaviti, zato vključitev v programe, storitve in aktivnosti za starejše v Mestni občini Ljubljana, razen kjer je to zakonsko predpisano, ne pogojujemo s starostnim kriterijem.

V preteklih letih (od leta 2008) smo v Mestni občini Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) ukrepe za izboljšanje dostopnosti mesta osebam z oviranostmi načrtovali v akcijskih načrtih Ljubljana – občina po meri invalidov (v nadaljnjem besedilu: AN LOMI), in sicer pod tremi ključnimi cilji: zagotoviti stalen pretok informacij in dostopnost komunikacij; zagotoviti dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov ter zagotoviti kontinuirano izvajanje programov in storitev s področij športa in rekreacije, kulture, vzgoje in izobraževanja ter zdravja, socialnega varstva in zaposlovanja za aktivno vključevanje oseb z oviranostmi v vsakdanje življenje lokalne skupnosti.

Prvi tovrstni akcijski načrt za obdobje 2008–2010 je nastal v okviru sodelovanja MOL v projektu Zveze delovnih invalidov Slovenije, Občina po meri invalidov. Po prejemu istoimenske listine (leta 2009) smo pripravili še pet akcijskih načrtov za dveletna obdobja. Vse AN LOMI je Mestni svet MOL (v nadaljnjem besedilu: MS MOL) sprejemal na svojih rednih sejah, zadnjega za obdobje 2019–2020 je MS MOL sprejel 17. junija 2019.

Posebno skrb in pozornost MOL posveča tudi starejšim. Z zagotavljanjem spodbudnega okolja ter s posluhom za specifične potrebe starejše populacije zagotavljamo pogoje za kvalitetno in aktivno staranje v mestu. Sprejetje prvega akcijskega načrta Starosti prijazna Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: AN SPL) v MS MOL je sledilo po tem, ko je MOL v letu 2011 postal uradni član Globalne mreže starosti prijaznih mest Svetovne zdravstvene organizacije in podpisal prvo Dublinsko deklaracijo Starosti prijaznih mest ter v letu 2013 še drugo.

AN SPL za obdobje 2013–2015 je MS MOL sprejel 18. marca 2013, AN SPL za obdobje 2016–2020 pa 23. maja 2016. V AN SPL smo ukrepe za izvedbo razvrstili pod osem ključnih področij, ki jih je za urejanje starejšim prijaznih mestnih okolij določila Svetovna zdravstvena organizacija: javne površine in stavbe, prevoz, stanovanjski objekti, družabno življenje, spoštovanje in vključevanje v družbo, družbeno angažiranje in zaposlitev, komuniciranje in informiranje ter skupnostni programi in zdravstvene službe.

V načrtu ukrepov *Ljubljana. Dostopna vsem.* v grobem nadaljujemo s strukturo dosedanjih akcijskih načrtov. Redne naloge in aktivnosti MOL ter dodatne ukrepe MOL za izvedbo v obdobju do leta 2025 razvrščamo pod šest ključnih ciljev:

CILJ 1: Sodelovanje, participacija in vključenost oseb z oviranostmi in starejših v načrtovanje in izvajanje nalog lokalne skupnosti,

CILJ 2: Zagotavljanje dostopnosti informacij in komunikacij ter ozaveščanje za strpnejša medsebojna ravnanja in razumevanje pomena dostopnosti mesta za vse,

CILJ 3: Zagotavljanje dostopnosti javnih (zelenih in prometnih) površin,

CILJ 4: Zagotavljanje dostopnosti zgradb in prostorov v javni rabi ter dostopnih občinskih najemnih stanovanj,

CILJ 5: Zagotavljanje dostopnosti javnega prevoza potnikov in alternativnih možnosti za prevoze,

CILJ 6: Zagotavljanje aktivnosti, programov in storitev za podporo in krepitev socialne vključenosti oseb z oviranostmi in starejših v življenje mesta.

Bogat nabor rednih nalog in aktivnosti MOL, ki neposredno ali posredno prispevajo k nenehnemu izboljševanju dostopnosti Ljubljane, smo oblikovali v skupno 43 točk (pod prvim ciljem 3, pod drugim ciljem 10, pod tretjim ciljem 6, pod četrtim ciljem 4, pod petim ciljem 7 in pod šestim ciljem 13).

Dodatni ukrepi MOL – skupaj jih je 22 – so pod posameznimi cilji predstavljeni v preglednicah, z opredeljenimi aktivnostmi, kazalniki, rokom izvedbe in nosilci ter nato še vsi skupaj, v III. poglavju (o poročanju o izvedbi) tega načrta. Dodatni ukrepi pomenijo bodisi novosti, bodisi širitev/nadgradnjo dosedanjih aktivnosti, k izvedbi katerih so se, ob upoštevanju negotovih razmer zaradi epidemije covid-19, svojih zakonskih pristojnosti ter v okviru finančnih načrtov zavezali posamezni nosilci ukrepov.

Zagotavljanje dostopnosti je vpeto v vsa področja delovanja MOL, še posebej v področja urejanja prostora, razvoja prometne infrastrukture, zagotavljanja javnih prevozov ter družbenih dejavnosti, kot so izobraževanje, kultura, šport, socialno varstvo in zdravje.

Kot dosedanje akcijske načrte s tega področja, smo tudi Načrt ukrepov *Ljubljana. Dostopna vsem.* pripravili na Oddelku za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave MOL (v nadaljnjem besedilu: OZSV). K predlogom za oblikovanje dodatnih ukrepov smo povabili posvetovalna sveta župana MOL, Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir MOL (v nadaljnjem besedilu: SOAKO) in Svet za vprašanja starejših v MOL (v nadaljnjem besedilu: SVSO). Predloge in ideje za dodatne ukrepe smo nato, do končnega zapisa v ta načrt, uskladili z nosilci ukrepov (to so organi Mestne uprave MOL (v nadaljnjem besedilu: MU MOL) ter javni zavodi in javna podjetja, katerih ustanovitelj je MOL). Osnutek oziroma predlog tega načrta sta obravnavala zgoraj omenjena sveta, SVSO na seji 11. 6. 2021 in SOAKO na seji 22. 7. 2021, ter ga, ob nekaj dodatnih predlogih, ki so večinoma upoštevani, oba podprla.

Načrt ukrepov *Ljubljana. Dostopna vsem.* je nastal v želji dodatno podpreti in spodbuditi nadaljevanje uspešne mestne zgodbe. Ljubljana je bila za številne izvedene rešitve ter načrte o nadaljnjem urejanju vsem dostopnega mesta že visoko nagrajena in se na tem področju uvršča med najboljša mesta v Evropski Uniji. Srebrna nagrada na natečaju Evropske Komisije »Access City Award 2018« za mesta dostopna osebam z oviranostmi in starejšim pomeni poleg velikega priznanja za preteklo delo še večjo odgovornost, da na poti urejanja (urbanega) okolja po meri človeka vztrajamo tudi v prihodnje.

II. CILJI NAČRTA Z REDNIMI NALOGAMI/ AKTIVNOSTMI IN DODATNIMI UKREPI MESTNE OBČINE LJUBLJANA ZA NJIHOVO URESNIČEVANJE

V tem poglavju so pod posameznimi cilji načrta opisno predstavljene redne naloge in aktivnosti MOL ter dodatni ukrepi MOL za uresničevanje posamičnega cilja v letih 2021 do 2025, z aktivnostmi, kazalniki, rokom izvedbe ter nosilcem/-i ukrepa (v preglednicah).

CILJ 1: Sodelovanje, participacija in vključenost oseb z oviranostmi in starejših v načrtovanje in izvajanje nalog lokalne skupnosti

Redne naloge/aktivnosti MOL

1. Aktivno delovanje posvetovalnih svetov župana MOL – SOAKO in SVSO – v katera so, poleg predstavnic_kov MOL, imenovane_i tudi predstavnice_ki javnih zavodov, uporabniških nevladnih organizacij in zainteresirane strokovne javnosti.
2. Vključevanje oseb z oviranostmi in starejših v načrtovanje vsem dostopnih tehničnih rešitev in prilagoditev ter vsebin in ponudbe mesta na različnih področjih (urejanje javnih površin, načrtovanje ponudbe na področju kulture, športa, izobraževanja, socialnega varstva, varovanja zdravja...).
3. Neposredno vključevanje oseb z oviranostmi in starejših oziroma upoštevanje posebnih potreb različnih ranljivih skupin pri pripravi občinskih strateških dokumentov z različnih področij (trajnostna urbana strategija, celostna prometna strategija, stanovanjski programi, strategija razvoja socialnega varstva, strategija razvoja vzgoje in izobraževanja, strategija razvoja kulture...).

Dodatni ukrep MOL

	AKTIVNOSTI	KAZALNIKI	ROK IZVEDBE	NOSILEC
1	Raziskava o bivanjskih in socialnih razmerah ter o potrebah starejših, ki bivajo v domačem okolju.	naročilo izvedbe raziskave izvedba raziskave priprava zaključnega poročila o raziskavi	zaključno poročilo o raziskavi s priporočili	2023 OZSV

CILJ 2: Zagotavljanje dostopnosti informacij in komunikacij ter ozaveščanje za strpnejša medsebojna ravnanja in razumevanje pomena dostopnosti mesta za vse

Redne naloge/aktivnosti MOL

1. Zagotavljanje dostopnosti spletne strani MOL na spletnem mestu www.ljubljana.si: spletna stran sledi standardu WCAG (*Web Content Accessibility Guidelines*) 2.0. Skladnost po samooceni ustreza stopnji AA. Skladno z veljavno zakonodajo je o dostopnosti spletne strani na njej objavljena Izjava o dostopnosti.

2. Zagotavljanje možnosti neposredne komunikacije občank in občanov z MU MOL in županom MOL po ustaljenih komunikacijskih poteh (osebno, telefon, elektronska pošta v času uradnih ur), preko spletnega portala *Servis pobude meščanov* in na mesečno organiziranih dnevih odprtih vrat pri županu.
3. Zagotavljanje informacijske točke MOL za starejše in osebe z oviranostmi *Info točka 65+* in trgovine *Skrbovin'ca* na Mačkovi ulici 1.
4. Zagotavljanje dostopa do raznovrstnih informacij na sedežih četrtnih skupnosti MOL (v nadaljnjem besedilu: ČS MOL): možnost brezplačnega dostopa do interneta (e-točke); o dogajanju in ponudbi (v) MOL so na voljo številne tiskovine; v času poslovanja tudi možnost osebnega pogovora.
5. Ozaveščanje za boljše prepoznavanje posebnih potreb ljudi ter o pomenu dostopnosti mestnega okolja in javnih storitev za vse z organiziranjem in/ali s partnerstvom v različnih ozaveščevalnih akcijah (na primer OVIRANTlon, ki poteka vsako leto v času Evropskega tedna mobilnosti, za prikaz ovir, s katerimi se v vsakdanjem javnem življenju soočajo osebe z oviranostmi; akcije za več strpnosti na skupnih javnih prostorih v mestu, predvsem na površinah, zaprtih za motorni promet; ozaveščanje uporabnikov javnih prevozov; ozaveščanje o problematiki parkiranja na mestih, rezerviranih za osebe z oviranostmi...) ter z objavami (pisnih in video prispevkov) v različnih komunikacijskih kanalih MOL (spletna stran MOL; Facebook, Instagram in You Tube kanal MOL; glasilo Ljubljana; publikacije MOL).
6. Zagotavljanje informacij o dostopnosti javnih zgradb in prostorov v javni rabi (na primer zemljevid mestnega središča z oznakami o dostopnosti osebam z oviranostmi na voljo v Turistično informacijskem centru Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: TIC) in Slovenskem turistično informacijskem centru (v nadaljnjem besedilu: STIC), brezplačna mobilna aplikacija *Ljubljana by Wheelchair...*) ter sodelovanje v projektih za vzpostavitev širše baze tovrstnih podatkov (na primer sodelovanje MOL v projektu DOSTOPNOST, katerega nosilec je Urbanistični inštitut Republike Slovenije).
7. Usposabljanja zaposlenih v MU MOL ter javnih zavodih MOL (v nadaljnjem besedilu: JZ MOL) in javnih podjetjih MOL (v nadaljnjem besedilu: JP MOL) za boljše prepoznavanje posebnih potreb ljudi, za izboljšanje komunikacije z osebami z oviranostmi in starejšimi pri svojem delu, za izboljšanje metod dela in strokovnih pristopov pri izvajanju storitev (na primer usposabljanja voznikov mestnih avtobusov; usposabljanja turističnih vodnikov; usposabljanja zaposlenih v kulturnih ustanovah; usposabljanja oskrbovalk, ki izvajajo storitev pomoč na domu; usposabljanja učiteljskega kadra za delo z otroci s posebnimi potrebami...).
8. Organiziranje strokovnih seminarjev za zaposlene v izbranih organih MU MOL ter v Javnem stanovanjskem skladu MOL (v nadaljnjem besedilu: JSS MOL) z namenom ustreznega načrtovanja in tehničnih rešitev za gradnjo brez ovir.
9. Promocija in informiranje o aktivnostih in storitvah za osebe z oviranostmi in starejše v MOL na različnih množičnih dogodkih (na primer Festival za tretje življenjsko obdobje, Festival zdravja, festival nevladnih organizacij Lupa...) ter preko komunikacijskih kanalov MOL in komunikacijskih kanalov neposrednih izvajalcev aktivnosti in storitev (JZ MOL in JP MOL, nevladne organizacije).
10. Spodbujanje zasebnikov s prostori v javni rabi k zagotavljanju dostopnosti njihovih prostorov in storitev osebami z oviranostmi (na primer občinski javni zavod za turizem k temu spodbuja ponudnike turističnih in gostinskih kapacitet v okviru rednih poslovnih stikov z njimi).

Dodatni ukrepi MOL

		AKTIVNOSTI	KAZALNIKI	ROK IZVEDBE	NOSILEC
2	Uvajanje lahkega branja ¹ v komunikacijske kanale MOL.	lahko branje v tiskovinah/ publikacijah MOL	podatki o tiskovinah/ publikacijah MOL (naslov, številka, če gre za serijsko publikacijo, čas izdaje) z informacijami/ besedili v <i>lahkem branju</i>	2025	izdajatelji publikacij MOL
		lahko branje na spletni strani MOL	spletna mesta (povezave) do informacij/ besedil v <i>lahkem branju</i> na spletni strani MOL	2023	Uredniški odbor spletne strani MOL
3	Opremljanje izbranih video vsebin MOL s podnapisi in/ali tolmačenjem v slovenski znakovni jezik.	naročilo in izdelava podnapisov/ tolmačenja k izbranim video vsebinam MOL objava podnapisov/ tolmačenja k izbranim video vsebinam MOL	naslovi oziroma kratka vsebinska oznaka ter čas objave video vsebin MOL, opremljenih s podnapisi/ tolmačenjem	od 2022	KŽ OOJ ² in SMU CI ³
4	Medijska kampanja na temo solidarnosti do starejših in/ali oseb z oviranostmi.	pobuda za oblikovanje letne medijske kampanje sofinanciranje medijske kampanje v okviru programa <i>Ljubljana, mesto solidarnosti</i>	število objav v okviru kampanje uporabljeni komunikacijski kanali za širjenje sporočil kampanje	2023	OZSV in KŽ OOJ v sodelovanju z RKS OZ Ljubljana ⁴
5	Ozaveščanje mladih o problematiki parkiranja na mestih, rezerviranih za osebe z oviranostmi.	priprava sporočil akcije objava sporočil akcije	število objav v okviru akcije (do 5 na leto)	od 2022	MR ⁵ v sodelovanju z zavodom VOZIM,

¹ *Lahko branje* je namenjeno ljudem, ki težko berejo in razumejo informacije v standardni obliki (ljudje z motnjami v duševnem razvoju, ljudje po poškodbi glave ali kapi, ljudje z demenco, ljudje z bralnimi težavami, ipd.). To so lažja besedila, besedila z ilustracijami, samo fotografije ali risbe, simboli, videi in zvočni posnetki. Za pripravo *lahkega branja* je potrebno razumevanje poenostavljene različice osnovnega besedila preizkusiti v skupini oseb z omejitvami v razumevanju in branju.

² Kabinet župana Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Odsek za odnose z javnostmi

³ Sekretariat mestne uprave Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Center za informatiko

⁴ Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana je izvajalec sofinanciranega programa *Ljubljana, mesto solidarnosti* s tematskimi letnimi medijskimi kampanjami.

⁵ Mestno redarstvo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana

		(video vsebine in fotografije) na Instagram profilu MOL	število sledilcev Instagram profila MOL ob koncu vsakega leta, ko bo akcija potekala		Zavod za inovativno izobraževanje
6	Raziskava o percepciji varnosti oseb z oviranostmi na javnih površinah MOL in izobraževanje mestnih redarjev o ukrepih za povečanje občutka varnosti oseb z oviranostmi ter zmanjšanje tveganja za viktimizacijo.	raziskava (1. faza) priprava smernic za izobraževanje mestnih redarjev pri delu z osebami z oviranostmi ter izvedba izobraževanja (2. faza)	poročilo o raziskavi izvedeno izobraževanje za mestne redarje	2022	MR v sodelovanju s Fakulteto za varnostne vede UM
7	Nova brošura v seriji Ljubljana – zdravo mesto na temo starejših.	zbiranje in priprava prispevkov urejanje besedila/fotografij prevod v angleški jezik oblikovanje in tisk brošure distribucija brošure	izdana brošura število natisnjenih izvodov prejemniki in število distribuiranih izvodov	2024	OZSV
8	Izboljšanje in širitev ponudbe prilagojenih turističnih vodenj.	nadgradnja programa turističnih vodenj za osebe z različnimi oblikami oviranosti (tudi senzornimi) nakup dodatne opreme za uporabo na turističnih vodenjih oseb z oviranostmi izvedba izobraževanj za turistične vodnike	število dodatno usposobljenih turističnih vodnikov število izvedenih turističnih vodenj oseb z oviranostmi	od 2023	TL ⁶
9	Izobraževanja o dostopnosti za širšo skupino deležnikov v turizmu.	izvedba izobraževanj/delavnic za turistične delavce in druge deležnike v turizmu	število organiziranih izobraževanj/delavnic število udeležencev na izobraževanjih/delavnicah	od 2022	TL
10	Informiranje o dostopnosti preko turističnih spletnih komunikacijskih kanalov.	vzpostavitev nove spletne podstrani z zbranimi vsebinami o dostopnosti na	vzpostavljena nova podstran na temo dostopnosti na	2022	TL

⁶ javni zavod Turizem Ljubljana

		spletnem portalu VisitLjubljana nadgradnja aplikacije <i>Ljubljana by Wheelchair</i> z dodajanjem novih lokacij	spletnem portalu VisitLjubljana delujoča brezplačna aplikacija <i>Ljubljana by Wheelchair</i> z dodatnimi lokacijami		
11	Spodbujanje dostopnosti turističnih prostorov in storitev, ki jih ponujajo turistični deležniki.	uvedba kriterija dostopnosti pri sofinanciranju in nagradah	uveden kriterij dostopnosti v javnem razpisu za sofinanciranje turističnih prireditev na javnih površinah uvedena ocena dostopnosti lokacije pri nagradi Ljubljanska kakovost LQ	od 2022	TL

CILJ 3: Zagotavljanje dostopnosti javnih (zelenih in prometnih) površin

Redne naloge/aktivnosti MOL

1. Zagotavljanje dostopnosti za vse ter nameščanje talnih taktilnih oznak za slepe in slabovidne skladno s sprejetimi načrti in mnenjem stroke pri izvedbi novih investicij in projektov (celovitih) prenov javnih površin kot so ceste, pločniki, mostovi, nadvozi in druge prometne površine. V pripravi je *Strateški načrt dostopnosti MOL* (končan bo predvidoma konec leta 2021), ki bo celovito rešil vprašanje nameščanja talnih taktilnih oznak po javnih površinah MOL.
2. Izvajanje prilagoditev cestnoprometne signalizacije osebam z oviranostmi v skladu z ugotovitvami s terena, s pobudami občank in občanov ter društev in ČS MOL (nameščanje zvočnih tipk za osebe z okvaro vida na semaforiziranih križiščih in semaforiziranih peš prehodih ter kontrastnih oznak na drogove prometnih znakov in drogove javne razsvetljave).
3. Označevanje novih parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi na javnih površinah in parkiriščih P+R ter reševanje prejetih predlogov za spremembo že obstoječih prometnih ureditev.
4. Zagotavljanje in vzdrževanje dostopnosti javnih zelenih površin in javnih površin za pešce ter urbane opreme in naprav na teh površinah (klopi; otroška igrala tudi za otroke s posebnimi potrebami; naprave za ulično telesno vadbo in zunanje fitnes naprave, primerne tudi za osebe z oviranostmi in starejše...).
5. Zagotavljanje najemnih vrtičkov za gibalno ovirane (na voljo so visoke grede, poti do vrtičkov so utrjene, zagotovljeni so primerni odmiki, urejena so ustrezna parkirna mesta ter izvedene klančine za dostop do vrtičkov/gredic, družabnega prostora, sanitarij).

6. Nadzor nad uporabo javnih površin (predvsem nad postavljanjem gostinskih vrtov, panojev in drugih predmetov na javno površino ter nad postavljanjem ovir na cesti) in nadzor nad mirujočim prometom (tudi nad rabo parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi) ter ukrepanje ob ugotovljenih kršitvah skladno z zakonom in v okviru pooblastil s tega področja.

Dodatni ukrepi MOL

		AKTIVNOSTI	KAZALNIKI	ROK IZVEDBE	NOSILEC
12	Izvedba TTVS ⁷ na območjih, ki niso predmet prenove v naslednjih petih letih (skladno s Strateškim načrtom dostopnosti MOL).	izvedba TTVS	lokacije in termini izvedbe TTVS	2025	OGDP ⁸
13	Dopolnitve in popravki izvedenega TTVS na lokacijah Slovenska cesta, Prešernova cesta, Pot Rdečega križa, Kolodvorska ulica in Parmova ulica (skladno z letnimi poročili o pregledih izvedb TTVS).	izvedba dopolnitev in popravkov TTVS	lokacije in termini izvedbe dopolnitev in popravkov TTVS	2025	OGDP
14	Izvedba TTVS na območju Očesne klinike Ljubljana (Zaloška cesta – Grablovičeva ulica).	priprava projekta izvedba TTVS	zagotovljen TTVS na območju Očesne klinike Ljubljana	2025	OGDP

CILJ 4: Zagotavljanje dostopnosti zgradb in prostorov v javni rabi ter dostopnih občinskih najemnih stanovanj

Redne naloge/aktivnosti MOL

- Zagotavljanje vseh potrebnih (notranjih in zunanjih) kontrol in recenziranje investicijskih projektov MOL in projektov JSS MOL za zagotavljanje neprofitnih najemnih stanovanjskih enot (z novogradnjo in prenovo) z vidika upoštevanja veljavnih normativov, navodil, zahtev in pogojev zakonodaje s področja zagotavljanja dostopnosti ter upoštevanje pripomb in usmeritev SOAKO.
- Zagotavljanje dostopnosti objektov in prostorov MOL v javni rabi: volišča, prostori ČS MOL, Mestna hiša, prostori organov MU MOL ter JZ MOL in JP MOL, ki poslujejo s strankami, prostori kulturnih zavodov, športni objekti, javni vrtci in osnovne šole, objekti in prostori za zdravstveno in lekarniško dejavnost...
- Zagotavljanje dostopnosti stavb z neprofitnimi najemnimi stanovanji, primerno prilagojenih neprofitnih najemnih stanovanj za osebe z oviranostmi ter najemnih oskrbovanih stanovanj za starejše; dodatne možnosti: subvencija za stroške najemnine ali izredna pomoč (kadar je najemnik organizacija, ki uporabniku stanovanja nudi pomoč in podporo za samostojnejše bivanje), rentni odkup lastniškega stanovanja, ugodna namenska stanovanjska posojila, zamenjava stanovanja, oddaja dela najetega stanovanja v podnajem – vse preko JSS MOL.

⁷ Talni taktilni vodilni sistem (TTVS) pomeni skupek talnih taktilnih oznak na javnih površinah, ki pomagajo slepim in slabovidnim, da se lažje orientirajo in varneje gibajo v prostoru.

⁸ Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet Mestne uprave Mestne občine Ljubljana

4. Zagotavljanje brezplačnih javnih sanitarij na več lokacijah v središču mesta; na večini lokacij se nahajajo tudi sanitarije, prilagojene osebam z oviranostmi, dostopne z evro ključem.

Dodatni ukrepi MOL

		AKTIVNOSTI	KAZALNIKI	ROK IZVEDBE	NOSILEC
15	Zagotovitev neprofitnih stanovanjskih enot za sobivanje starejših (stanovanjska skupnost za starejše).	izgradnja novih stanovanjskih enot za sobivanje starejših na lokacijah Litijska, Pesarska in Novi center (Povšetova)	število stanovanjskih enot za sobivanje starejših na voljo za vselitev število stanovanjskih enot za sobivanje starejših v uporabi	2025	JSS MOL
16	Namestitev klančin z napisom <i>Ljubljana. Dostopna vsem. Accessible to all.</i> za lažji dostop do izbranih pritličnih poslovnih prostorov v javni rabi (trgovine, lokali) v starem mestnem jedru, ki so v lasti MOL.	izvedba pilotnega projekta izdelave in namestitve 10 klančin	lokacija in datum namestitve posamezne klančine	2021	Mestni menedžer v sodelovanju z JP Voka Snaga ⁹ (izdelava in postavitve klančin)
17	Izboljšanje dostopnosti prostorov, v katerih deluje MOL.	celovita prenova stavbe Kresija na naslovu Adamič Lundrovo nabrežje 2	prenovljeni in v celoti dostopni prostori MU MOL in prostori TIC v stavbi Kresija	2025	SRPI ¹⁰ , TL
		zagotovitev zložljivega invalidskega vozička na ročni pogon za uporabo v Mestni hiši	invalidski voziček na voljo za izposojlo težje mobilnim ob obisku Mestne hiše	2022	SMU ¹¹

⁹ Javno podjetje Vodovod Kanalizacija Snaga d.o.o.

¹⁰ Služba za razvojne projekte in investicije Mestne uprave Mestne občine Ljubljana

¹¹ Sekretariat mestne uprave Mestne uprave Mestne občine Ljubljana

CILJ 5: Zagotavljanje dostopnosti javnega prevoza potnikov in alternativnih možnosti za prevoze

Redne naloge/aktivnosti MOL

1. Zagotavljanje javnega prevoza potnikov z dostopnimi in okolju prijaznimi mestnimi avtobusi: nizkopodni z nagibno tehniko, večina ima izvlečno klančino in je opremljena z video in avdio napovedniki postajališč.
2. Zagotavljanje dveh turističnih avtobusov za občasne prevoze s posebnim dvigalom, ki zagotavlja vstop na avtobus potniku na invalidskem vozičku. Na enem avtobusu lahko hkrati potujeta dve osebi na invalidskih vozičkih.
3. Zagotavljanje dostopnosti postajališč mestnih avtobusov z nameščenimi talnimi taktilnimi oznakami (za slepe in slabovidne) ter z video zasloni, na katerih se izpisujejo številke in linije avtobusov, ki prihajajo na postajališče, ter čas do njihovega prihoda.
4. Zagotavljanje storitve *Kavalir* – brezplačne vožnje na klic z električnimi vozili po območju mestnega središča, ki je zaprt za motorni promet in po pokopališču Žale.
5. Zagotavljanje prevoza s timo vzpenjačo do in iz Ljubljanskega gradu (brezplačno za osebe z oviranostmi s spremljevalcem in cenovno ugodnejše za starejše).
6. Zagotavljanje možnosti brezplačne izposoje električnega priklopa za invalidske vozičke v STIC za lažje premagovanje daljših poti po mestu z lastnim invalidskim vozičkom (na voljo sta dva priklopa, za dan izposoje je potrebno predložiti kopijo osebne izkaznice ali potnega lista ter vplačati kavcijo v višini 300 evrov, ki se ob vračilu nepoškodovanega priklopa v celoti vrne).
7. Vzdrževanje in širjenje mestnega sistema samopostrežne izposoje koles BicikeLJ.

Dodatni ukrepi MOL

		AKTIVNOSTI	KAZALNIKI	ROK IZVEDBE	NOSILEC
18	Glasovno sporočanje informacij o prihodih mestnih avtobusov na postajališča prek mobilne aplikacije URBANA¹².	razvoj aplikacije URBANA+ s funkcionalnostjo za glasovno sporočanje	delujoče glasovno sporočanje informacij o prihodih mestnih avtobusov na postajališča prek mobilne aplikacije URBANA +	2022	LPP ¹³
19	Brezplačen prevoz na klic s Klinko Kavalirjem na območjih UKC Ljubljana in Onkološkega inštituta	načrtovanje aktivnosti	izvajanje pilotnega projekta v	2022	SRPI v sodelovanju z LPP in

¹² URBANA+ pomeni nadgradnjo kartice Urbana v obliki mobilne aplikacije, ki bo med drugim povezovala vsa multimodalna vozlišča v MOL ter omogočala končnim uporabnicam_kom (predvsem slepim in slabovidnim) informacije o prihodih mestnih avtobusov na postajališča v zvočni obliki.

¹³ Javno podjetje Ljubljanski potniški promet, d.o.o.

	Ljubljana, namenjen predvsem starejšim in gibalno ter senzorno oviranim osebam.	uvedba in izvajanje prevozov	obdobju od 1. 7. 2021 do 6. 9. 2022 ¹⁴		Mestnim menedžerjem
20	Oprema električnih vozil Kavalir z varnostnim sistemom AVAS (<i>Acoustic Vehicle Alerting System</i>) za oddajanje zvočnega signala (opozorilo za osebe z okvaro vida).	nakup opreme namestitvev opreme na vozila	vsa vozila Kavalir v uporabi na površinah po mestnem središču opremljena z varnostnim sistemom AVAS	2025	OGDP v sodelovanju z LPP

CILJ 6: Zagotavljanje aktivnosti, programov in storitev za podporo in krepitev socialne vključenosti oseb z oviranostmi in starejših v življenje mesta

Redne naloge/aktivnosti MOL

1. Brezplačen ali cenovno ugodnejši dostop do številnih mestnih programov in storitev, ki so za plačilo na voljo javnosti (javni prevozi, vstopnine v kulturne ustanove, članarina za knjižnico...).
2. Zagotavljanje posebnih podpornih storitev za lažje vključevanje in uporabo prevozov v mestnem linijskem prometu: *Prevoz na klic* osebam z oviranostmi omogoča predhodno načrtovanje poti na zeleni liniji mestnega linijskega prevoza potnikov; z uporabo posebne identifikacijske kartice (posameznik si ustrezno kartico glede na vrsto oviranosti sam natisne iz spletne strani LPP in priloži h kartici Urbana) osebe z oviranostmi in starejši pri uporabi javnega prevoza lahko opozorijo nase, če potrebujejo pomoč.
3. Izpolnjevanje obveznosti občine s področja socialnega varstva, ki omogočajo osebam z oviranostmi in starejšim, ki so občani MOL, da se vključijo v organizirane oblike pomoči, če oziroma ko jo potrebujejo: zagotavljanje izvajanja ter subvencioniranje storitve pomoč na domu; (do)plačevanje oskrbe in bivanja v posebnih in splošnih (domovi za starejše) socialno varstvenih zavodih; (do)plačevanje stroškov oskrbe za bivanje v stanovanjskih skupinah za osebe s težavami v duševnem zdravju.
4. Zagotavljanje sredstev za občinske denarne pomoči na osnovi Odloka o denarni pomoči (tudi za namen premostitve materialne ogroženosti in za namen kritja stroškov kosil starejšim od 65 let).
5. Zagotavljanje izvajanja pravice do tolmačenja v slovenskem znakovnem jeziku v zdravstveni obravnavi in pred organi, v upravnih postopkih.
6. Sofinanciranje programov in projektov za otroke s posebnimi potrebami, odrasle z oviranostmi in starejše preko javnih razpisov z različnih področij (socialno varstvo, mladi, šport).
7. Zagotavljanje mreže dnevnihih centrov aktivnosti za starejše (z omogočanjem uporabe prostorov MOL za izvajanje programov ter s sredstvi za sofinanciranje programov).

¹⁴ V času izvajanja bo pilotni projekt prevoza na klic sofinanciran iz evropskih sredstev projekta Tribute.

8. Sofinanciranje programov javnih del, v katerih se zaposlujejo najbolj ranljivi iskalci zaposlitve (tudi osebe z oviranostmi in starejši).
9. Zagotavljanje dodatnih podpornih aktivnosti v okviru dejavnosti javnih občinskih zavodov s področja socialnega varstva in zdravja: brezplačna delovna terapija na domu; podpora prostovoljcev; omogočanje osnovne komunikacije v slovenskem znakovnem jeziku; aktivnosti za preprečevanje in zgodnje odkrivanje skritih obolenj (meritve, brezplačne delavnice in predavanja), celostna hospic paliativna oskrba z namestitvami v Ljubhospicu...
10. Možnost prilagojenih vodenj za osebe z oviranostmi (turistična vodenja po mestu, vodenja po kulturnih ustanovah, po živalskem vrtu...).
11. Zagotavljanje prilagoditev za izboljšanje dostopnosti kulturnih vsebin: pripovedne uprizoritve predstav, predstave s tolmačenjem v slovenski znakovni jezik, pisni vodniki v povečani pisavi, tipni zemljevidi, katalogi v brajici, tipni ekspanati, tehnični opisi postavitve, zvočni vodniki, multimedijški vodniki, številne knjižnične storitve in projekti, filmski abonma za starejše...
12. Zagotavljanje podpornih storitev za vključevanje otrok s posebnimi potrebami: izvajanje prilagojenih in individualiziranih programov za vključene v redne oddelke vrtcev in osnovnih šol; financiranje prevoza v šolo in iz šole za učence z odločbo o usmeritvi Zavoda RS za šolstvo, ki obiskujejo izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem; zagotavljanje delovanja izobraževalnega centra za pridobitev dodatnih znanj za delo z otroki s posebnimi potrebami.
13. Zagotavljanje brezplačnih tečajev tujih jezikov, študijskih krožkov in delavnic v okviru Mestnega programa izobraževanja odraslih in brezplačnih računalniških tečajev za starejše od 55 let v ČS MOL.

Dodatni ukrepi MOL

		AKTIVNOSTI	KAZALNIKI	ROK IZVEDBE	NOSILEC
21	Spodbuditev vzpostavitve dnevnega centra za osebe z demenco.	spodbuditev potencialnih izvajalcev k pripravi programa dela in prijavi na javni razpis za sofinanciranje sofinanciranje programa preko javnega razpisa Ljubljana – zdravo mesto	redno delovanje dnevnega centra za osebe z demenco	2024	OZSV
22	Širjenje mreže dnevnih centrov aktivnosti za starejše.	skrb za zagotavljanje dostopnosti prostorov, v katerih delujejo DCA ¹⁵ zagotovitev dostopnih prostorov za dodatne DCA	število redno delujočih DCA na območju MOL	2025	OZSV

¹⁵ dnevni centri aktivnosti za starejše

		sofinanciranje izvajanja/delovanja doseganjih in dodatnih DCA preko javnega razpisa Ljubljana – zdravo mesto			
--	--	--	--	--	--

III. POVZETEK DODATNIH UKREPOV IN POROČANJE O NJIHOVI IZVEDBI

V načrtu ukrepov *Ljubljana. Dostopna vsem*. smo s posameznimi organizacijskimi enotami MU MOL, JSS MOL ter JZ MOL in JP MOL – to so nosilci ukrepov, odgovorni za njihovo izvedbo – oblikovali 22 dodatnih ukrepov, zbranih v spodnji preglednici.

Po preteku obdobja, na katerega se nanaša ta načrt, bodo nosilci dodatnih ukrepov o njihovi izvedbi poročali OZSV, ta pa bo o tem pripravil skupno poročilo ter ga predložil v obravnavo MS MOL. Pred obravnavo v MS MOL bosta z osnutkom poročila seznanjena tudi SOAKO in SVSO.

CILJ 1: Sodelovanje, participacija in vključenost oseb z oviranostmi in starejših v načrtovanje in izvajanje nalog lokalne skupnosti		
1	Raziskava o bivanjskih in socialnih razmerah ter o potrebah starejših, ki bivajo v domačem okolju.	OZSV
CILJ 2: Zagotavljanje dostopnosti informacij in komunikacij ter ozaveščanje za strpnejša medsebojna ravnanja in razumevanje pomena dostopnosti mesta za vse		
2	Uvajanje <i>lahkega branja</i> v komunikacijske kanale MOL.	izdajatelji publikacij MOL (tiskovine/publikacije MOL), Uredniški odbor spletne strani MOL (spletna stran MOL)
3	Opremljanje izbranih video vsebin MOL s podnapisi in/ali tolmačenjem v slovenski znakovni jezik.	KŽ OOJ in SMU CI
4	Medijska kampanja na temo solidarnosti do starejših in/ali oseb z oviranostmi.	OZSV in KŽ OOJ v sodelovanju z RKS OZ Ljubljana
5	Ozaveščanje mladih o problematiki parkiranja na mestih, rezerviranih za osebe z oviranostmi.	MR v sodelovanju z zavodom VOZIM, Zavod za inovativno izobraževanje
6	Raziskava o percepciji varnosti oseb z oviranostmi na javnih površinah MOL in izobraževanje mestnih redarjev o ukrepih za povečanje občutka varnosti oseb z oviranostmi ter zmanjšanje tveganja za viktimizacijo.	MR v sodelovanju s Fakulteto za varnostne vede UM
7	Nova brošura v seriji Ljubljana – zdravo mesto na temo starejših.	OZSV
8	Izboljšanje in širitev ponudbe prilagojenih turističnih vodenj.	TL
9	Izobraževanja o dostopnosti za širšo skupino deležnikov v turizmu.	TL
10	Informiranje o dostopnosti preko turističnih spletnih komunikacijskih kanalov.	TL
11	Spodbujanje dostopnosti turističnih prostorov in storitev, ki jih ponujajo turistični deležniki.	TL
CILJ 3: Zagotavljanje dostopnosti javnih (zelenih in prometnih) površin		
12	Izvedba TTVS na območjih, ki niso predmet prenove v naslednjih petih letih (skladno s Strateškim načrtom dostopnosti MOL).	OGDP
13	Dopolnitve in popravki izvedenega TTVS na lokacijah Slovenska cesta, Prešernova cesta, Pot Rdečega križa, Kolodvorska ulica in Parmova ulica (skladno z letnimi poročili o pregledih izvedb TTVS).	OGDP
14	Izvedba TTVS na območju Očesne klinike Ljubljana (Zaloška cesta – Grablovičeva ulica).	OGDP
CILJ 4: Zagotavljanje dostopnosti zgradb in prostorov v javni rabi ter dostopnih občinskih najemnih stanovanj		
15	Zagotovitev neprofitnih stanovanjskih enot za sobivanje starejših (stanovanjska skupnost za starejše).	JSS MOL

16	Namestitev klančin z napisom <i>Ljubljana. Dostopna vsem. Accessible to all.</i> za lažji dostop do izbranih pritličnih poslovnih prostorov v javni rabi (trgovine, lokali) v starem mestnem jedru, ki so v lasti MOL.	Mestni menedžer v sodelovanju z JP Voka Snaga (izdelava in postavitve klančin)
17	Izboljšanje dostopnosti prostorov, v katerih deluje MOL.	SRPI, TL (prenova stavbe Kresija), SMU (zagotovitev invalidskega vozička za uporabo v Mestni hiši)
CILJ 5: Zagotavljanje dostopnosti javnega prevoza potnikov in alternativnih možnosti za prevoze		
18	Glasovno sporočanje informacij o prihodih mestnih avtobusov na postajališča prek mobilne aplikacije URBANA+.	LPP
19	Brezplačen prevoz na klic s Klinko Kavalirjem na območjih UKC Ljubljana in Onkološkega inštituta Ljubljana, namenjen predvsem starejšim in gibalno ter senzorno oviranim osebam.	SRPI v sodelovanju z LPP in Mestnim menedžerjem
20	Oprema električnih vozil Kavalir z varnostnim sistemom AVAS (<i>Acoustic Vehicle Alerting System</i>) za oddajanje zvočnega signala (opozorilo za osebe z okvaro vida).	OGDP v sodelovanju z LPP
CILJ 6: Zagotavljanje skupnostnih programov in javnih storitev v podporo osebam z oviranostmi in starejšim ter za krepitev njihove socialne vključenosti v življenje mesta		
21	Spodbuditev vzpostavitve dnevnega centra za osebe z demenco.	OZSV
22	Širjenje mreže dnevnih centrov aktivnosti za starejše.	OZSV

Številka: 129-1/2021-18

Ljubljana, 13. 12. 2021

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Jankovič